

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права, конституційного права

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня
спеціальності 121 – «Інженерія програмного забезпечення»
усіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права
Протокол № 12 від 10. 06. 2020 р.

Чернігів - 2020

Інтелектуальна власність: методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 121 – «Інженерія програмного забезпечення» усіх форм навчання / Укл. А. Г. Нітченко. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2020. 31 с.

Укладач: НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права.

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, кандидат історичних наук, доцент.

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ».....	7
1.1. Структура навчальної дисципліни.....	7
1.2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	8
1.3. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти	12
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
Тема 1. Сутність та основні поняття інтелектуальної власності.....	13
Тема 2. Джерела правового регулювання правовідносин у сфері інтелектуальної власності.....	14
Тема 3. Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення.....	16
Тема 4. Патентна інформація, пошук патентної інформації в мережі Інтернет та патентна експертиза.....	21
Тема 5. Поняття та види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності. Легалізація програмного забезпечення та інвентаризація комп'ютерних програм.....	23
Тема 6. Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності та наслідки порушень права інтелектуальної власності у ІТ - сфері.....	24
Тема 7. Економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності.....	26
III. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА	29

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» є нормативною дисципліною при підготовці фахівців спеціальності 121 – «Інженерія програмного забезпечення», предметом вивчення якої є система юридичних знань, що регулюють відносини, пов'язані зі створенням об'єктів інтелектуальної власності, а також набуттям, здійсненням та захистом особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності.

Мета навчальної дисципліни – сформуванню комплекс професійно необхідних знань, вмінь та навичок у сфері охорони та захисту об'єктів права інтелектуальної власності у цілому та безпосередньо в ІТ – галузі.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

1) сформуванню у студентів систему науково-теоретичних і практичних знань з дисципліни;

2) ознайомити студентів з основними характеристиками об'єктів, які відносяться до інтелектуальної власності;

2) розкрити студентам роль інтелектуальної власності в розробці програмного забезпечення;

3) навчити студентів користуватися нормативно-правовими актами, які регулюють питання у сфері інтелектуальної власності;

4) навчити студентів реалізовувати свої права в процесі набуття, реалізації та захисту прав інтелектуальної власності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- що таке інтелектуальна власність та її особливості;
- якими нормативними актами регулюються правовідносини в конкретній сфері інтелектуальної власності;
- основні принципи, на яких базується міжнародна правова охорона інтелектуальної власності;
- основні міжнародні угоди, які регулюють охорону інтелектуальної власності;
- сучасну структуру державного управління у сфері охорони інтелектуальної власності.
- поняття, суб'єктів, види об'єктів авторського права і суміжних прав, патентного права, специфічних об'єктів права у ІТ - сфері, інших об'єктів інтелектуальної власності;
- режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення (далі – ПЗ);
- джерела патентної інформації;
- поняття та види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності;
- порядок легалізації ПЗ та інвентаризації комп'ютерних програм;
- систему захисту прав інтелектуальної власності;

- основні економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності.

вміти:

- визначити орган державного управління інтелектуальною власністю, який вирішує конкретні питання, що виникають в процесі створення і використання об'єктів інтелектуальної власності;
- визначити вид і характеристику об'єктів інтелектуальної власності;
- набувати та використовувати права на об'єкти інтелектуальної власності;
- визначати умови надання правової охорони;
- обирати режим інтелектуальної власності з охорони ПО;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз патентної інформації з різних баз даних;
- враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів;
- розрізняти способи управління майновими правами;
- розрізняти ключові концепції ліцензування ПО;
- застосовувати порядок легалізації ПО та інвентаризації комп'ютерних програм;
- визначати правові засоби захисту прав інтелектуальної власності;
- користуватися підходами та методами до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

На вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» виділяється 90 годин, з них 16 годин лекційні, 14 годин – семінарські заняття, 60 годин – для самостійної роботи.

Самостійна робота – це вища форма навчальної діяльності здобувачів, що є формою самоосвіти. Аудиторна самостійна робота з дисципліни виконується на навчальних заняттях під безпосереднім керівництвом викладача та за його завданням. Позааудиторна самостійна робота виконується за завданням викладача, але без його особистої участі.

Мета самостійної роботи полягає в тому, щоб сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми здобувачами вищої освіти та формувати в них самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність під час вивчення юридичної науки.

Завдання самостійної роботи полягає у засвоєнні відповідних знань, їх закріпленні та систематизації, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до поточних аудиторних занять та поточного контролю знань.

У ході самостійної підготовки можуть виникнути певні труднощі у розумінні окремих питань з дисципліни. У таких випадках необхідно звернутися за консультацією до викладача, який читає курс лекцій або проводить семінарські заняття.

Контроль засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу передбачає визначення ступеня глибини і ефективності досягнення поставлених навчальних завдань, виявлення ставлення до процесу навчання; посилення мотивації до самостійної роботи; отримання інформації, необхідної для вдосконалення методики викладання.

Формами контролю є усні опитування, письмові роботи (в тому числі реферативного характеру), ситуаційні задачі (казуси), самостійні або контрольні роботи та тести, розрахунково-графічна робота (заочна форма навчання).

Для підсумкового контролю засвоєння матеріалу дисципліни навчальним планами передбачено екзамен – на денній формі навчання, залік - заочній.

В результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні уміти ефективно реалізовувати набуті теоретичні знання на практиці: тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти, судову практику з метою прийняття обґрунтованих рішень у спірних відносинах, що виникають у процесі використання об'єктів інтелектуальної власності в мережі Інтернет та сфері програмного забезпечення.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

1.1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання							
		Всього	У тому числі						Сам. роб.
			Лек.	Пр.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Загальні положення про інтелектуальну власність									
1.	Сутність та основні поняття інтелектуальної власності	15	15	2	1	2	-	11	14
2.	Джерела правового регулювання правовідносин у сфері інтелектуальної власності	15	15	-	1	2	-	13	14
	Разом за змістовим модулем 1	30	30	2	2	4	2	24	28
Змістовий модуль 2. Категорії об'єктів та суб'єктів інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення та пошук патентної інформації в мережі Інтернет									
3.	Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення	15	15	6	4	6	-	3	11
4.	Патентна інформація, пошук патентної інформації в мережі Інтернет та патентна експертиза	15	15	-	-	2	-	13	15
	Разом за змістовим модулем 2	30	30	6	4	6	0	16	26
Змістовий модуль 3. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та їх правова охорона									
5.	Поняття та види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності. Легалізація програмного забезпечення та інвентаризація комп'ютерних програм	10	10	4	-	-	2	6	8
6.	Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності та наслідки порушень права інтелектуальної власності у IT-сфері	10	10	2	-	2	2	6	8
7.	Економічні аспекти охорони	10	10	2	-	-	-	8	10

	прав інтелектуальної власності								
	Разом за змістовим модулем 3	30	30	8	0	2	4	20	26
	Усього годин за дисципліну	90	90	16	6	14	4	60	80

1.2. Теми с амостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
1.	Сутність та основні поняття інтелектуальної власності	11/14
2.	Джерела правового регулювання правовідносин у сфері інтелектуальної власності	13/14
3.	Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення.	3/11
4.	Патентна інформація, пошук патентної інформації в мережі Інтернет та патентна експертиза	13/15
5.	Поняття та види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності. Легалізація програмного забезпечення та інвентаризація комп'ютерних програм	6/8
6.	Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності та наслідки порушень права інтелектуальної власності у ІТ – сфері	6/8
7.	Економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності	8/10
	Разом	60/80

1.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Тема 1. Сутність та основні поняття інтелектуальної власності

Результати творчої діяльності як об'єкти правової охорони. Поняття, ознаки та зміст інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності: загальна характеристика. Інтелектуальні права (виключне право, розпорядження виключним правом, особисті немайнові права, інші майнові права). Співвідношення права власності і права інтелектуальної власності.

Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності: загальна характеристика.

Становлення національної системи законодавства про охорону прав інтелектуальної власності.

Сучасна структура державного управління у сфері охорони інтелектуальної власності.

Тема 2. Джерела правового регулювання правовідносин у сфері інтелектуальної власності

Міжнародні договори як джерела інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності: мета її створення, завдання і основні функції. Члени ВОІВ. Управління ВОІВ.

Міжнародна система та міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності.

Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право). Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886). Всесвітня конвенція про авторське право (1952, 1971). Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення (1961). Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (1971). Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники та ін.

Міжнародна охорона промислової власності. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883). Договір про патентну кооперацію. («РСТ»)(1970). Мадридська угода про реєстрацію товарних знаків (1891). Договір про закони на товарні знаки (1994). Лісабонська угода про охорону найменувань місця походження товару та їх міжнародна реєстрація (1958). Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків (1925).

Система законодавства України про інтелектуальну власність.

Змістовий модуль 2. Категорії об'єктів та суб'єктів інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення та пошук патентної інформації в мережі Інтернет

Тема 3. Об'єкти та суб'єкти інтелектуальної власності. Режими інтелектуальної власності з охорони програмного забезпечення

Поняття, суб'єкти, об'єкти та система національного законодавства авторського права і суміжних прав. Права та обов'язки суб'єктів авторського права і суміжних прав. Співавторство та його види. Особисті немайнові та майнові права. Винятки та обмеження у майнових правах автора. Авторське право в Інтернеті: загальна характеристика. Авторські права на службовий твір у контексті створення комп'ютерної програми. Строк охорони авторських прав. Особливості реєстрації авторського права. Право на веб-сайт як складений об'єкт авторського права. Порядок реєстрації авторського права на комп'ютерну програму. Колективне управління у сфері авторського права і суміжних прав.

Поняття суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Особисті немайнові та майнові суміжні права та підстави їх виникнення. Строк охорони суміжних прав. Особливості реєстрації суміжних прав.

ІТ та правосуб'єктність. Правосуб'єктність учасників ІТ -відносин. Суб'єкти Інтернет -відносин. Віртуальні організації. Стартапи. ІТ та реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Специфічні об'єкти права у ІТ - сфері та віртуальна власність. ІТ – активи. Доменне ім'я як об'єкт майнових прав у ІТ – сфері. Веб-сайт як майновий комплекс. Інтернет речей. Зображення людини та ІТ – сфера. Персональні дані та ІТ – сфера. Інтелектуальна власність як власність віртуальна. Право власності на реальні та віртуальні об'єкти ІТ – сфери. Права віртуальної власності на ІТ- об'єкти творчості; на об'єкти творчості та Інтернет.

Поняття, об'єкти та критерії патентоспроможності винаходу, корисної моделі та промислового зразка. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.

Зміст майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності. Набуття прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності. Обов'язки власника права інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності. Обмеження прав на об'єкти промислової власності. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

Режими інтелектуальної власності з охорони ПЗ. Який режим більше підходить для охорони ПЗ: патенти або авторське право; вимоги авторсько-правової охорони в контексті ПЗ; як можуть порушуватися авторські права на ПЗ шляхом прямого й непрямого копіювання; норми національного законодавства про авторське право, що стосуються ПЗ.

Поняття та зміст права на комерційне найменування, торгівельну марку, географічне зазначення походження товарів. Експертиза заявки засобів індивідуалізації товарів і послуг.

Інші об'єкти інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, компонування інтегральної мікросхеми, раціоналізаторську пропозицію, на селекційні досягнення та комерційну таємницю.

Тема 4. Патентна інформація, пошук патентної інформації в мережі Інтернет та патентна експертиза

Джерела патентної інформації. Міжнародна патентна класифікація. Пошук патентної інформації в мережі Інтернет. Органи державної патентної експертизи винаходів. Процедура розгляду заявки. Патентна експертиза: розгляд заявки у відділах формальної та кваліфікаційної експертизи. Право пріоритету заявки на винахід. Процедура одержання європейського патенту. Процедура подання заявки на винахід (корисну модель) до іноземної держави та здійснення патентування винаходу (корисної моделі) за процедурою Договору про патентну кооперацію. Апеляційна палата Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: її завдання та функції.

Змістовий модуль 3. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та їх правова охорона

Тема 5. Поняття та види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності. Легалізація програмного забезпечення та інвентаризація комп'ютерних програм

Поняття, види та загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензійний договір. Субліцензійний договір. Концепція ліцензування ПО. Вільні ліцензії.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмежування договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності з іншими видами договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії.

Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Порядок легалізації ПО та інвентаризації комп'ютерних програм. Порядок використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади. Концепція легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням. Порядок легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади. Подання інформації про результати планової інвентаризації комп'ютерних програм.

Тема 6. Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності та наслідки порушень права інтелектуальної власності у ІТ-сфері

Поняття захисту прав об'єктів інтелектуальної власності. Причини порушення та поняття захисту авторського і суміжних прав. Контрафакція, кіберсквотинг, піратство, плагіат, незаконне розповсюдження контенту за допомогою пірингових систем, використання неліцензійного програмного забезпечення.

Проблема доказування порушень прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет. Доменні спори. Роль Інтернет-провайдерів в захисті прав інтелектуальної власності.

Правові засоби захисту прав інтелектуальної власності. Запобіжні заходи як попередня судова заборона, спрямована на запобігання та захист авторського права. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності в мережі «Інтернет». Медіація. Цивільна відповідальність. Адміністративна та кримінальна відповідальність.

Тема 7. Економічні аспекти охорони прав інтелектуальної власності

Право на об'єкти інтелектуальної власності як товар. Особливості права інтелектуальної власності як товару. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної

власності. Мета і основні способи комерціалізації. поняття інтелектуального капіталу. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.

1.3. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи, регламентується робочим навчальним планом дисципліни.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Методичні вказівки для самостійної роботи містять перелік питань для самостійної роботи за темами. Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної теми: підручники, навчальні та методичні посібники, періодична література, Інтернет ресурси та конспект лекцій викладача тощо. Здобувачі вищої освіти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні чинні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Самостійна робота проводиться з метою:

- систематизації і закріплення здобутих теоретичних знань і практичних умінь здобувачів вищої освіти;
- поглиблення і розширення теоретичних знань;
- формування вмінь використовувати нормативну, правову, довідкову документацію і спеціальну літературу;
- розвитку пізнавальних можливостей і активності здобувачів вищої освіти: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості;
- формування самостійності мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації;
- розвитку дослідницьких умінь.

Самостійна робота, над засвоєнням навчального матеріалу, може виконуватися здобувачами вищої освіти у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, а також в домашніх умовах.

Графік виконання самостійної роботи доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початку поточного семестру.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виносяться на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять .

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Питання для самостійного опрацювання:

1. Місце інтелектуальної та творчої діяльності у сучасному суспільстві
2. Етапи становлення системи правової охорони результатів інтелектуальної власності.
3. Юридична природа права інтелектуальної власності та становлення права інтелектуальної власності в Україні.

Методичні поради:

1. В *першому питанні* з'ясуйте, що таке творчість, творча праця людини, науково-технічний прогрес, інновації та їх значення в розвитку інтелектуальної власності.
2. У *другому питанні* поділіть на послідовні етапи історію розвитку науки, літератури, мистецтва, техніки щодо їх охорони.
3. В *третьому питанні* визначить походження та закріплення в нормативно-правових актах категорії права інтелектуальної власності.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Які складові інтелектуальної діяльності ви можете назвати?
2. Що ви розумієте під поняттям «науково-технічний прогрес»?
3. Що таке «творча діяльність»? Які результати творчої діяльності ви можете назвати?
4. Як ви розумієте поняття «інтелектуальна діяльність»?
5. Які об'єкти інтелектуальної діяльності ви можете назвати?
6. Які особливості літературно-мистецької та науково-технічної діяльності ви можете назвати?
7. Що собою являють засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, послуг?
8. Які етапи становлення системи правової охорони результатів інтелектуальної власності ви можете назвати?

Рекомендована література:

Базова:

[1-7], [9-17], [19-20], [22-23], [29]

1. *Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні.* Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-%D1%80#Text>
2. *Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів /* О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

Допоміжна:

1. *Інтелектуальна власність в Україні: правові основи й практика.* В 4-х т./ під ред. А.Д. Святоцького / А.Б. Бутник-Сиверський, А.П. Гавриленко, А.С. Довгий і ін. К.: «ІнЮре», 2009. 384 с.

Інтернет ресурси:

1. *Друзі, а у нас новини! 21 січня 2020 /* TISC - Technology and Innovation Support Center URL: <https://www.facebook.com/uaniro/posts/1457491947749632>
2. *Звіт Національного офісу інтелектуальної власності за 2019 рік.* 26 грудня 2019 р. / IP Center of Ukraine - Розвиток відносин у сфері інтелектуальної власності URL: <https://www.facebook.com/uaniro/>
3. *Что такое интеллектуальная собственность* URL: https://eln.stu.cn.ua/pluginfile.php/83911/mod_resource/content/1/%D0%A7%D1%82%D0%BE%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B5%20%D0%98%D0%A1_wipo_pub_450.pdf
4. *Право інтелектуальної власності: Академ, курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів /* за ред. О.А. Підпригори. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Вид-чий Дім «Ін Юре», 2002. 672 с. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/30/44/36/>
5. *Право інтелектуальної власності: Акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів /* за ред. О.П. Орлюка. К.: Вид-чий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с. URL: <http://intellect21.cdu.edu.ua/wp-content/uploads/>
6. *Сфера ІВ трансформується – НОІВ на чолі цих змін.* 31 грудня 2019 р. / IP Center of Ukraine - Розвиток відносин у сфері інтелектуальної власності URL: <https://www.facebook.com/uaniro/>
7. *Цибульов П.М.* Основи інтелектуальної власності. К., 2005 URL: <http://www.bookz.com.ua/23/index.htm>

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Питання для самостійного опрацювання:

1. Характеристика джерел права інтелектуальної власності.
2. Закони як джерело права інтелектуальної власності.
3. Підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел права інтелектуальної власності.
4. Міжнародні правові акти у сфері інтелектуальної власності.
5. Міжнародні договори у сфері авторського права і суміжних прав.
6. Міжнародні договори у сфері промислової власності.

Методичні поради:

1. Вивчення цієї теми синхронізуйте з відповідною темою плану та методичних порад семінарського заняття.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Назвіть джерела права інтелектуальної власності.
2. Розкрийте роль законів як джерел права інтелектуальної власності.
3. Яку роль відіграють підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел права інтелектуальної власності.
4. В чому полягає особливість локальних нормативно-правових актів.
5. Наведіть приклади локальних нормативно-правових актів у регулюванні відносин у сфері інтелектуальної власності.
6. Розкрийте роль міжнародних правових актів у сфері охорони прав інтелектуальної власності.
7. Назвіть основні міжнародні правові акти у сфері охорони прав інтелектуальної власності

Рекомендована література:

Базова:

[1-7], [9-17], [19-20], [22], [24]

1. *Програма співробітництва між Державною службою інтелектуальної власності України (ДСІВУ) та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ) на 2014-2016 роки.* Прийняття від 30.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_006#Text
2. *Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994.* Документ 981_018. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжна:

1. *Ромашко А., Верба І, Лемберг Я. Класифікація основних міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності. Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2014. № 2. С. 30-37.

2. *Щербакова О.О.* Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності. *Наука та інновації*.2007.Т 3.№ 4.С. 34-37.

Інтернет ресурси:

1. *Всесвітня* організація інтелектуальної власності (ВОІВ). URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2610-wipo>
2. *Килимник І. І.* Конспект лекцій із навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та міжнародне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету) / І. І. Килимник, А. В. Домбровська ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 97 с. URL: http://eprints.kname.edu.ua/48385/1/2016_pdf
3. *Законодавство* в сфері інтелектуальної власності. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f282e17e-9c14-4b88-9450-8f7cc12c158e&title=ZakonodavstvoVSferiIntelektualnoiVlasnosti>
4. *Міжнародні* угоди у сфері інтелектуальної власності URL: <http://ndiiv.org.ua/index.php/ua/?id=226>
5. *WIPO* and the Sustainable Development Goals. URL: <https://www.wipo.int/sdgs/en/story.html>
6. *Lisbon* – The International System of Geographical Indications. URL: <https://www.wipo.int/lisbon/en/index.html>
7. *Frequently Asked Questions: Madrid System.* URL: <https://www.wipo.int/madrid/en/faq/>
8. *Hague* – The International Design System. URL: <https://eln.stu.cn.ua/mod/url/view.php?id=91857>

ТЕМА 3. ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. РЕЖИМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ З ОХОРОНИ ПРГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ТЕМА 3.1. ІТ та правосуб'єктність

Питання для самостійного опрацювання:

1. Правосуб'єктність учасників ІТ -відносин.
2. Суб'єкти Інтернет -відносин.
3. Віртуальні організації.
4. Стартапи.
5. ІТ та реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Методичні поради:

1. В *першому питанні* визначить, хто є суб'єктами приватного (цивільного) права.

2. Розкрийте зміст цивільної правоздатності і дієздатності; види правосуб`єктності.
3. Розгляньте зміст дієздатності учасників цивільних правовідносин з позицій оцінки можливості їх участі у оборудках в ІТ- сфері.
4. Дайте відповідь на питання: Що означає термін «кібердієздатність»?
5. У *другому питанні* визначить групи суб`єктів, які діють в Інтернеті.
6. Які інформаційні послуги ними надаються?
7. В *третьому питанні* визначить поняття «віртуальні організації».
8. Які види віртуальних організацій вам відомі?
9. Якими характерними рисами відрізняються «віртуальні організації»?
10. В *четвертому питанні* розкрийте зміст поняття «стартап».
11. Коли вперше було використано цей термін?
12. Які риси характерні для стартапу, що вирізняють його з-поміж інших форм ведення бізнесу.
13. В *п`ятому питанні* проаналізуйте суть Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Що означає поняття «правосуб`єктність»?
2. Що таке цивільна правоздатність і дієздатність ?
3. Що означає термін «кібердієздатність»?
4. Що таке «віртуальна реальність»?
5. Наведіть приклади віртуальних об`єктів права власності
6. Чому «право інтелектуальної власності» може вважатися «правом віртуальної власності»?
7. Як співвідносяться авторські права і права віртуальної власності?
8. У чому суть віртуальної власності, як юридичної форми володіння віртуальними об`єктами?
9. Що таке штучний інтелект?
10. Чи є штучний інтелект суб`єктом / об`єктом права інтелектуальної власності?
11. Що таке стартап?
12. Що в стартапі охороняється правом інтелектуальної власності?

Рекомендована література:

Базова:

[1-2], [8], [18], [21], [23], [29], [37-43]

1. *Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань*: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

Інтернет ресурси:

1. *Загорна Т.О., Ткачова А.В.* Віртуальні організації в умовах інформаційної економіки: специфіка діяльності, конкурентні переваги: URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No6/128-135.pdf>
2. *Віртуальні організації. Менеджмент організацій.* URL: http://pidruchniki.com/15941024/menedzhment/virtualni_organizatsiyi
3. *Что такое* стартап: URL: <https://itkeys.org/what-are-startups/>
4. *Что такое* стартап?: URL: <http://predp.com/startup/main/chto-takoe-startup.html>
5. *Frequently Asked Questions: AI and IP Policy.* URL: https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/faq.html
6. *The Artificial Inventor Project.* URL: https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2019/06/article_0002.html#

ТЕМА 3.2. Специфічні об'єкти права у ІТ-сфері та віртуальна власність

Питання для самостійного опрацювання:

1. ІТ - активи
2. Доменне ім'я як об'єкт майнових прав у ІТ - сфері
3. Веб-сайт як майновий комплекс
4. Інтернет речей.
5. Зображення людини та ІТ - сфера
6. Персональні дані та ІТ - сфера
7. Інтелектуальна власність як власність віртуальна
8. Право власності на реальні та віртуальні об'єкти ІТ - сфери
9. Права віртуальної власності на ІТ - об'єкти творчості; на об'єкти творчості та Інтернет

Методичні поради:

1. У першому питанні визначить поняття та види «ІТ- активів».
2. Розкрийте сутність ІТ- активів підприємства.
3. У другому питанні визначить поняття доменного імені за нормативно-правовими актами.
4. Охарактеризуйте ознаки оборотоздатності доменного імені.
5. Охарактеризуйте природу права на доменне ім'я.
6. У третьому питанні визначить поняття «веб-сайт», «Інтернет-сайт».
7. Охарактеризуйте сутність та елементи веб-сайту.
8. У четвертому питанні визначить поняття та компоненти Інтернету речей.
9. У п'ятому питанні визначить поняття «зображення людини».
10. Охарактеризуйте способи використання та проблеми правової охорони зображень у ІТ- сфері.

11. У шостому питанні визначить поняття «персональні данні».
12. Охарактеризуйте інформацію, що відноситься до персональних даних.
13. Охарактеризуйте види персональних даних та їх захист.
14. У сьомому питанні визначить поняття «право віртуальної власності у віртуальному світі».
15. Розгляньте сутність інтелектуальної власності в контексті віртуальної власності.
16. У восьмому питанні охарактеризуйте ІТ – об'єкти творчості: комп'ютерні програми; бази даних, мультимедійні твори; твори мережевого мистецтва.
17. В дев'ятому питанні охарактеризуйте права віртуальної власності на об'єкти творчості та Інтернет: проаналізуйте особливості об'єктів авторського права (творів, оцифрування, фотографії та інших нерухливих зображень, музичних творів) у сфері технологічно-комунікаційних відносин

Рекомендована література:

Базова:

[1-2], [8], [18], [21], [23], [29], [37-43]

1. *ІТ-право* / За заг. ред. Яворської О.С. Львів: Вид-во «Левада», 2017. 470 с.

Допоміжна:

1. Самусь А. Проблеми правової охорони доменних імен за законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2018 № 7. С. 54-58.

Інтернет ресурси:

1. Бондарев О. Лекторій. Що таке інтернет речей і навіщо він потрібен? URL: <https://nv.ua/ukr/techno/popscience/lektorij-shcho-take-internet-rechej-i-navishcho-vin-potriben-1326653.html>

2. Грицай В. І. Правовий режим доменних імен та їх місце в системі об'єктів права інтелектуальної власності. *Право і Безпека*. 2015. № 3. С. 109-114. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/352>

3. *ІТ- право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: зб. матер. наук.-практ. конф.* Львів: НУ «Львівська політехніка», 2016. 396 с. URL : https://lpnu.ua/sites/default/files/news/2016/3900/attachments/maket_it_konfer.pdf

4. Некім К. Г. Доменне ім'я як об'єкт цивільних прав. *Часопис цивілістики*. Випуск 23. С.40-44 URL : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9177/23_Chasopis+%20%20_3.pdf?sequence=3

5. Смотров О. І. Виключне право на доменне ім'я: позиція Європейського суду з прав людини. *Arbitis*. URL : <https://www.arbitis.com/Smotrov-O-I->

Viklyuchne-pravo-na-domenne-im-ya-poziciya-YEvropeys-kogo-sudu-z-prav-lyudini/

6. *Що таке «Інтернет речей»? URL :<http://thefuture.news/iot/>*

ТЕМА 3.3. Інші об'єкти інтелектуальної власності

Питання для самостійного опрацювання:

1. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
2. Право інтелектуальної власності на компоновання інтегральної мікросхеми.
3. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
4. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення.
5. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Методичні поради:

1. В *першому питанні* визначить, що таке наукові відкриття та яка їх правова охорона?
2. В *другому питанні* з'ясуйте зміст інтелектуальної власності на компоновання (топографію) інтегральної мікросхеми.
3. В *третьому питанні* визначить, що таке раціоналізаторська пропозиція та з'ясуйте шляхи набуття правової охорони.
4. В *четвертому питанні* дайте історичний нарис становлення та розвитку охорони прав на сорти рослин та обґрунтуйте їх правову охорону прав. З'ясуйте роль породи тварин в аграрному секторі економіки України та зміст правової охорони.
5. В *п'ятому питанні* з'ясуйте зміст поняття та особливості правової охорони комерційної таємниці.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Що таке раціоналізаторська пропозиція? Які її ознаки та особливості?
2. Які нормативно-правові акти регулюють право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію?
3. Хто має право визнати пропозицію раціоналізаторською?
4. Чи видається на раціоналізаторську пропозицію охоронний документ?
5. Яку винагороду має право отримати автор раціоналізаторської пропозиції?
6. Яким умовам повинна відповідати раціоналізаторська пропозиція для надання їй правової охорони?
7. Які відомості повинен містити опис раціоналізаторської пропозиції?
8. Що таке «обсяг правової охорони» раціоналізаторської пропозиції і чим він визначається?

9. Якими нормативно-правовими актами регулюється комерційна таємниця в Україні?
10. Якими ознаками повинна характеризуватись інформація, щоб її можна було визнати комерційною таємницею?
11. Хто має право визнати інформацію комерційною таємницею?
12. Чи є відмінність між комерційною таємницею та конфіденційною інформацією?
13. Які види таємної інформації Ви знаєте?
14. Що таке інформація, в розумінні Закону України «Про інформацію»?
15. Які види інформації не можуть бути визнані комерційною таємницею?
16. Які особисті немайнові права мають власники комерційної таємниці?
17. Які майнові права належать особам, що правомірно володіють комерційною таємницею?
18. Які санкції передбачені Кримінальним кодексом України за вчинення злочинів у сфері комерційної таємниці?
19. Чи потрібно здійснювати державну реєстрацію комерційної таємниці?
20. Чи видається на комерційну таємницю охоронний документ?

Рекомендована література:

Базова:

[1-2], [7], [9-17], [19-20], [22-23], [29], [33], [37-43]

1. *Про інформацію*: Закон України від 02.10. 1992 р. № 2657-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. *Про охорону прав на на компонування напівпровідникових виробів*: Закон України від 05.11.1997 № 621/97-ВР. Документ 621/97-вр URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. *Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні*: Указ Президента України від від 18.09.1992 р. N 479/92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/92#Text>

Допоміжна:

1. *Авраменко О. Б.* Набуття прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: сорти рослин / О. Б. Авраменко, О. В. Іващенко ; МОНМС України, Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2011. 139 с.

ТЕМА 4. ПАТЕНТНА ІНФОРМАЦІЯ, ПОШУК ПАТЕНТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ТА ПАТЕНТНА ЕКСПЕРТИЗА

Питання для самостійного опрацювання (для усіх форм навчання):

1. Загальні поняття про патентно-інформаційну діяльність.
2. Патентно-інформаційні органи.
3. Патентно-інформаційні ресурси.
4. Патентна інформація та її використання.
5. Автоматизовані бази даних.
6. Патентна документація провідних країн світу.
7. Патентна документація Великої Британії.
8. Патентна документація країн близького зарубіжжя.
9. Системи класифікацій.
10. Патентно-інформаційна діяльність.
11. Пошук патентної інформації.
12. Види патентного пошуку.

Методичні поради для здобувачів заочної форми навчання:

Після вивчення теоретичних питань для самостійного опрацювання виконайте розрахунково-графічну роботу з теми. Оформіть РГР відповідно до методичних вимог.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки (для усіх форм навчання):

1. Які види та зміст патентної документації вам відомі?
2. Який склад та структура довідково-пошукового апарату?
3. Яка роль та значення Міжнародної патентної класифікації?
4. Яка роль патентної інформації при передачі технологій?
5. Як впливає інформація на менеджмент інноваційної діяльності?
6. Як здійснюється пошук патентної та іншої науково-технічної інформації?
7. Що ви знаєте про інформаційно-пошукову мову?
8. В чому суть системи довідково-пошукового апарату?
9. В чому полягає мета та які види патентного пошуку ви знаєте?
10. Які можливості використання патентних баз даних?

Рекомендована література:

Базова:

1. *Добриніна Г.П.* Патентна інформація та документація. Патентні дослідження: Конспект лекцій. К.: Ін-т. інтел. власн. і права, 2005. 123 с.
2. *Інтелектуальна власність: методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 123 – «Комп'ютерна інженерія» усіх форм навчання / Укл.: А. Г. Нітченко. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 16 с.*

**ТЕМА 5: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДОГОВОРІВ НА СТВОРЕННЯ І
ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ
КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ**

Питання для самостійного опрацювання:

1. Поняття та загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
2. Розробка програмного забезпечення: договір про виконання робіт та надання послуг. Основні договори та поради щодо їх укладання в ІТ-сфері.
3. Поняття ліцензії та ліцензійного договору. Види ліцензій.
4. Вільні ліцензії.
5. Порядок використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.
6. Концепція легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням.
7. Порядок легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.
8. Подання інформації про результати планової інвентаризації комп'ютерних програм.

Методичні поради:

1. Готуючи питань, що виносяться на самостійне опрацювання, проаналізуйте зміст Закону України «Про авторське право та суміжні права», відповідних Постанов та Розпоряджень Кабінету Міністрів України наведених у списку рекомендованої літератури.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Що означає поняття «ліцензійна комп'ютерна програма»?
2. Що розуміється під ліцензією на використання комп'ютерної програми?
3. Що значить оновлення комп'ютерної програми?
4. Хто такий правовласник?
5. Що означає термін «комп'ютерна програма» у значенні, наведеному в Законі України «Про авторське право і суміжні права»?
6. Який існує порядок використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади?
7. Визначить основи урядової політики щодо легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням.
8. Що розуміється під легалізацією комп'ютерних програм в органах виконавчої влади?
9. Що таке неліцензійна комп'ютерна програма?
10. Які висувуються вимоги, щодо порядку легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади?

11. Яка існує форма подання інформації про результати планової інвентаризації комп'ютерних програм?

Рекомендована література:

Базова:

[1-2], [7], [11], [12-13], [17], [19], [29], [40]

1. *Про авторське право і суміжні права*: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. Документ 3792-12. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. *Порядок використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади*: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. N 1433. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1433-2003-%EF#Text>
3. *Концепція легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням*: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2002 р. N 247-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/247-2002-%D1%80/print1212391495616617#Text>
4. *Порядок легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади*: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 р. № 253. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/253-2004-%D0%BF/print1212391495616617#Text>
5. *Форма подання інформації про результати планової інвентаризації комп'ютерних програм*: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 14.04.2014 № 407. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-14#Text>

Допоміжна:

1. *Дмитришин В. С.* Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні: навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. К.: «Інст. інтел. власн. і права», 2008. 248 с.

Інтернет ресурси:

1. *Зразки договорів у сфері авторського права і суміжних прав*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=b0200e25-efe4-4e97-97d6-1311db749de3&title>
2. *Зеров К.О.* Вільні публічні ліцензії в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. С. 195-204. URL: <http://dgu.com.ua/metod/242m/iv/2.pdf>

ТЕМА 6. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА НАСЛІДКИ ПОРУШЕНЬ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ІТ-СФЕРІ

Питання для самостійного опрацювання:

1. Система захисту прав інтелектуальної власності і її призначення.
2. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.
3. Категорії суперечок.
4. Доменні спори.
5. Форми, порядки та способи захисту права інтелектуальної власності.
6. Медіація.

Методичні поради:

1. В *першому питанні* з'ясуйте, що таке захист та складіть схему системи захисту прав інтелектуальної власності.
2. В *другому питанні* проаналізуйте дії, що порушують права власників об'єктів промислової власності та основні порушення прав на об'єкти авторського права і суміжних прав.
3. В *третьому питанні* проаналізуйте суперечки про визнання (невизнання) результату інтелектуальної діяльності об'єктом інтелектуальної власності та
4. суперечки, що стосуються порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.
5. В *четвертому питанні* визначить сторони доменних спорів та найрозповсюдженіші види порушень, пов'язаних з доменними іменами.
6. У *п'ятому питанні* охарактеризуйте юрисдикційну форма захисту та неюрисдикційну.
7. В *шостому питанні* визначить поняття «медіація» та з'ясуйте його зміст.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Що таке захист об'єктів права інтелектуальної власності?
2. Яка існує система захисту прав інтелектуальної власності? Яке її основне призначення?
3. Які дії визнаються порушенням прав інтелектуальної власності?
4. Які категорії суперечок вам відомі?
5. Що таке доменний спір?
6. Що таке форма захисту права інтелектуальної власності?
7. Що таке спосіб захисту права інтелектуальної власності?
8. Які форми захисту права інтелектуальної власності вам відомі?
9. Що таке медіація?
10. Чи є медіація ефективним вирішенням конфлікту?

Рекомендована література:

Базова:

[1-7], [9-23], [25-43]

Допоміжна:

1. *Захист прав інтелектуальної власності в Україні: монографія / кол. авт.: В. С. Дроб'язко, А. В. Міндрул, О. П. Орлюк, О. О. Тверезенко, О. О. Штефан та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук О. П. Орлюк. К., 2009. 242 с.*

Інтернет ресурси:

1. *Бухтіяров Д.* Доменні спори в українських реаліях URL: https://legalitgroup.com/domenni-spory-ukraine/?utm_campaign=vnetop&utm_medium=cpc&utm_source=adwords&gclid=CjwKCAjw5Kv7BRBSEiwAXGDElTRtElBnq-Qn7jimfjvscv1aotjQNK_L8w20LsCrPFcj5ye03yQrFBoC978QAvD_BwE
2. *Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т. М., Василенко І. Е., Дроб'язко В.С.* Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. К.: «К.І.С.», 2007. 448 с. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1378882678IPR%20Manual%20UKR.pdf>
3. *Зоря С Ю.* Особливості захисту інтелектуальної власності у міжнародному праві. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-1/doc/5/03.pdf>
4. *Липчик Д. М.* Авторське право і суміжні права. пер. с фр.; предисловие М. Федотова. Ладомир: Изд-во ЮНЕСКО, 2002. 788 с. Юридическая библиотека ЮРИСТЛИБ. URL: http://www.juristlib.ru/book_4584.html
5. *Олійник К.* Доменні спори: українська й міжнародна актуальна практика. Юрист&Закон. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013152
6. *Domain Name Dispute Resolution.* URL: <https://www.wipo.int/amc/en/domains/>
7. *Intellectual Property Rights in an Age of Electronics and Information - U.S. Government Printing Office, 1986.* URL: <http://www.e-booksdirectory.com/details.php?ebook=10758>
8. *Intellectual Property: Law and the Information Society by James Boyle, Jennifer Jenkins - Center for the Study of the Public Domain, 2014. – Mode of access: http http://www.e-booksdirectory.com/listing.php?category=269*
9. *Управление именами и адресами в Интернете: вопросы интеллектуальной собственности: отчет ВОИС об Исследовательском Процессе ВОИС по именам доменов в Интернете 1999 г. (Intellectual Property Issues : Final Report of the WIPO Internet Domain. – Mode of access: http http://intellect-pravo.ru/international_law.php*

ТЕМА 7. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Питання для самостійного опрацювання:

1. Властивості ринкового товару.
2. Поняття корисності, рідкості та універсальності товару.
3. Обставини, в яких необхідна оцінка вартості права на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Цілі, база оцінки та види платежів.
5. Особливості оцінки прав на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг), об'єкти авторського права та суміжних прав, результати НДЦКР та технічну документацію, ноу-хау.

Методичні поради:

При вивченні зазначених питань зверніться до Закону України «Про бухгалтерський облік та звітність в Україні» від 16.07. 1999 р. № 996-XIV, Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07. 2001 р. № 2658-III та Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» від 10.09. 2003 р. № 1440 наведених у списку рекомендованої літератури.

Запитання для самоконтролю та самоперевірки:

1. Які переваги дає підприємству внесення прав на об'єкти права інтелектуальної власності до його статутного капіталу?
2. Які ви знаєте основні способи комерціалізації прав інтелектуальної власності?
3. Які основні підходи та методи оцінки вартості прав інтелектуальної власності вам відомі?
4. Що таке гудвіл?
5. Що таке роялті?

Рекомендована література:

Базова:

[1-7], [9-23], [25-43]

1. *Загальні засади оцінки майна і майнових прав.* Національний стандарт № 1 від 10.09. 2003 р. № 1440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=1440-2003-%EF&new=1#Text>
2. *Про бухгалтерський облік та звітність в Україні:* Закон України від 16.07. 1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. *Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні:* Закон України від 12.07. 2001 року № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

Допоміжна:

1. *Бутнік-Сіверський О. Б.* Економіка інтелектуальної власності: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.000002 «Інтелектуальна власність». К.: Ін-т ін тел. власн. і права, 2003. 296 с.
2. *Цыбулев П. Н., Денисюк В. А.* Оценка интеллектуальной собственности. К.: УкрИНТЗИ, 2002. 216 с.
3. *Цыбулев П.Н.* Оценка интеллектуальной собственности: учебн. пособие. К.: Ин-т интеллектуальной собст. и права, 2006. 192 с.

Інтернет ресурси:

1. *Економіка інтелектуальної власності: наук.-метод. матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність»* / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Х.: Право, 2015. 120 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12373/1/Shevchenko_2015.pdf
2. *Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Глізнуца М.Ю.* Економіка інтелектуальної власності. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286948068.pdf>

III. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. *Конституція України*: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. *Цивільний кодекс* України від 16.01.2003 № 435-IV. Документ 435-15. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. *Кримінальний кодекс* України. 05.04. 2001. № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. *Кримінально-процесуальний кодекс* України. 13.04. 2012. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. *Кодекс України про адміністративні правопорушення* від 07.12.1984. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. *Митний кодекс* України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Підручники

7. *Базилевич В.Д.* Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006 (2008). 431 с.
8. *IT-право* / За заг. ред. Яворської О.С. Львів: Видавництво «Левада», 2017. 470 с.
9. *Капінос М. М.* Інтелектуальна власність: підручник / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.
10. *Коссак В.М., Якубовський І.Є.* Право інтелектуальної власності: підручник. К.: Істина, 2007. 208 с.
11. *Світличний О. П.* Право інтелектуальної власності: підручник. вид. 2, змін. і доп. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали

12. *Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб.* / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; за ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К.: Національна академія управління, 2014. 352 с.
13. *Антонов В. М.* Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право. 2-е вид., стер. Київ : КНТ, 2006. 520 с.
14. *Бубенко П. Т., Величко В.В., Глухарев С.М.*; Інтелектуальна власність: навч. посіб. Х.: ХНАМГ, 2011. 215 с.
15. *Дахно І. І.* Право інтелектуальної власності: навч. посіб. К.: Либідь, 2003. 199 с.
16. *Драпак Г., Скиба М.* Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. К.: Кондор, 2007. 155 с.

17. *Інтелектуальна власність*: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.) / за заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
18. *ІТ-право: теорія та практика*: навч. посіб. / авт.кол., за ред.. Є О. Харитонова, О.І. Харитонової. Одеса: Фенікс, 2017. 472 с.
19. *Кубах А.І.* Право інтелектуальної власності: навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 149 с.
20. *Міжнародні договори та угоди у сфері інтелектуальної власності*: навч. посіб. Електронний ресурс. / А.С. Ромашко, І.І. Верба, В.В. Пригода. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 160 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/3566/1/12-13-099.pdf>
21. *Основи ІТ-права*: навч. посіб. / Т. В. Бачинський, Р. І. Радейко, О. І. Харитонова та ін.; за заг. ред. Т. В. Бачинського К.: Юрінком Інтер, 2017. 208 с.
22. *Право інтелектуальної власності*: навч. посіб. / Еннан Р. Є., Кулініч О. О, Мазуренко С. В., Менсо І. В., Романадзе Л. Д. К.: Алерта, 2016. 492 с.
23. *Енциклопедія інтелектуальної власності* / за ред. проф. П. П. Крайнева. К.: Старт-98, 2012. 660 с.
24. *Yakubovskyy V., Denys V. Intellectual Property Rights in Ukraine. Nobles March 2020. IP rights in Ukraine. pp. 1-3. Access mode: https://drive.google.com/file/d/1M7vpghYOXpe35aFqddzyxJGSuW_ftmLa/view*
25. *Jain K., Sharma V. Intellectual Property Management System: An Organizational Perspective. Journal of Intellectual Property Rights Vol 11, September 2006, pp 330-333. Access mode : https://www.researchgate.net/publication/228651662_Intellectual_Property_Management_System_An_Organizational_Perspective*
26. *Krattiger A. Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation a handbook of best practices. EXECUTIVE GUIDE. 2007. MIHR, PIPRA, Oswaldo Cruz Foundation, and bioDevelopments-International Institute. P. 284 URL : https://www.infodev.org/infodev-files/resource/InfodevDocuments_647.pdf*
27. *Ivus O. Ukraine's Intellectual Property Dilemma. VOXLAW. JUNE 25, 2015. Access mode : <https://voxukraine.org/en/ukraines-intellectual-property-dilemma/>*
28. *Ukraine International intellectual property alliance (IPA) 2011 Special 301 report on copyright enforcement and protection. Access mode : https://ipa.org/files/uploads/2018/01/2011_Special_301.pdf*

Інформаційні ресурси

29. *Система дистанційного навчання Національного університету «Чернігівська політехніка».* Курс: Інтелектуальна власність URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=2381>
30. *Верховна Рада України.* Офіційний веб-сайт. <http://portal.rada.gov.ua>
31. *Верховний Суд України.* Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.scourt.gov.ua>

32. *Вища рада юстиції України*. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.vru.gov.ua>
33. *Загальне законодавство України у сфері інтелектуальної власності*
<http://iii.ua/uk/normativno-pravova-baza>
34. *Законодавство України*. Верховна Рада України. URL:
<http://zakon.rada.gov.ua/go/504/96-вр>
35. *Конституційна Асамблея*: електронна бібліотека. URL: <http://nbuv.gov.ua>
36. *Кабінет Міністрів України*. Офіційний веб-сайт. URL:
<http://www.kmu.gov.ua/control>
37. *Міністерство розвитку, економіки, торгівлі та сільського господарства України*. Департамент інтелектуальної власності. Офіційний веб-сайт. URL:
<https://www.me.gov.ua>
38. *Національний офіс інтелектуальної власності*. Офіційний веб-сайт. URL :
<http://nipo.org.ua>
39. *Національна юридична бібліотека*. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua>
40. *Право України*. URL: // <http://pravoua.com.ua>
41. *Судова влада в Україні*. Офіційний веб-портал. URL: <http://court.gov.ua>
42. *Урядовий портал*. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
43. *TISC - Technology and Innovation Support Center*. URL: <http://tisc.org.ua>